

צפירה / אמנון ריבק

בְּשֶׁעָה שְׁמוֹנָה עוֹלָה זְעָקָה מְרָה,
פוֹרֶצֶת מִפְּצְעֵי הָאֲדָמָה הָאֶפְרָה.
הָאֶרֶץ צוֹעֶקֶת אֶת כָּאֲבָה הַנוֹרָא.

עוֹצֵרֶת אֶת מְרוֹצְתָהּ,
מְרַכִּינָה אֶת דְּגְלִיָּה וְאֶת גְּאוֹתָהּ,
מִתִּיפַחֵת אֶת שְׁבֵרוֹן אֶהְבֵּתָהּ.

מִמְקוֹם לְמִקוֹם נִמְסָר הָאוֹת,
וְעוֹבֶרֶת הַבְּשׂוּרָה כְּמוֹ מִשׂוֹאוֹת,
וְרֹאשֵׁי-הָרִיָּה מְטִיפִים דְּמָעוֹת.

אֲחֵר-כֵּךְ יִבּוֹאוּ הַמַּלִּים וְהַשִּׁירִים,
תְּמוֹנוֹת שְׁחֹר-לֵבָן, הַפְּנִים הַצְּעִירִים,
דְּבָרֵי הַנְּחֻמִּים, זְכוֹרוֹת וְסִפּוּרִים.

אֲבֵל עֲכָשִׁי הַדָּקָה הַזֶּה הַפְּרוּעָה,
הַצְּעָקָה הַפְּצוּעָה,
וְרִיחַ הַסּוּלָר בְּלִפְיֵי הַ"יִּזְכוּר" הַמְּפִיחִים,
מְשִׁיב אוֹתֵי אֶל חֲנִיוֹנֵי-הַלֵּילָה וְאֶל הַמְּטוֹחִים,
אֶל קַפְסָאוֹת הַתְּחַמֶּשֶׁת הַבוֹעֵרוֹת,
הַמְּטִילוֹת אוֹר מִתְּעֵתֵעַ עַל שׂוֹרוֹת-הַמְּטָרוֹת,
מְטָרוֹת-הַדְּמוּת הַקְּפוּאוֹת הָעוֹמְדוֹת בְּדָמָה,
כְּמוֹ הָיוּ הֵן הַמְּתִים עֲצָמָם
שְׂבִים עִם לֵילָה לַתְּבַע אֶת תִּיָּהֶם,
כְּמוֹ בְּחִלּוּמוֹת אוֹהֲבֵיהֶם וְכֹל זוֹכְרֵיהֶם,

כְּמוֹ בְּרִגְעַ הַזֶּה, הַנּוֹרָא,
שֶׁל הַצְּפִירָה.

ב' ראש חודש אייר, יום שלישי, א' אייר 13.4

- א. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את ברכת "יעלה ויבוא". בברכת המזון מוסיפים גם את הבקשה "הרחמן הוא יחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה". בקשה זו נאמרת גם לפני סיום ברכת המזון בקצרה.
- ב. נוהגים לשלב בתפילה את מזמור תהילים ק"ד: "ברכי נפשי", הנחשב כשיר של יום של ראשי חודשים. ניתן לשלב את פרק התהילים בסדר פסוקי דזמרה, לאחר אמירת ה"הלל" או בסיום קריאת התורה. **המזמור מופיע בסידור "תפילת האדם" בפרק "שיר של יום" בתפילת השחרית.**
- ג. אין אומרים בראש חודש תחנון (סדר התחנון נכלל בסידור תפילת האדם).
- ד. לאחר תפילת עמידה אומרים "הלל" בדילוג, עם ברכותיו.
- ה. מוציאים ספר תורה. מעלים ארבעה עולים לתורה וקוראים בעניין ראש החודש. מנהג קהילות התנועה לקרוא בפרשת "בהעלותך" בספר במדבר את פסוקי התרועה בראשי החודשים (עלייה ראשונה: במדבר י', 3-1; עלייה שניה: 4-6; עלייה שלישית, 7-10; עלייה רביעית חוזרים על העלייה השלישית). המנהג המסורתי: קורבנות ראש החודש מתוך פרשת "פנחס" שבספר במדבר (עלייה 1: במדבר כ"ח, 3-1; עלייה 2: 4-8; עלייה 3: 6-10; עלייה 4: 11-15).
- ו. לאחר החזרת ספר התורה ולפני סיום התפילה ניתן להוסיף זכר למוסף לפי הנוסח המופיע בתפילת השבת בסידור "העבודה שבלב", או בנוסח המיוחד לראשי חודשים המופיע בסידור "תפילת האדם". בסידור זה נכלל גם סדר מלא של תפילת מוסף לראשי חודשים.
- ז. המניחים תפילין יחלצו אותם לפני אמירת מוסף / זכר למוסף.
- ח. בחלק מקהילות ישראל התפתחו בראשי חודשים מנהגי תפילה והתכנסות מיוחדים לנשים. בחלק מקהילות התנועה נוהגים לקיים אירועי לימוד ותפילה מיוחדים ברוח זו. נשות הכותל מקיימות בראשי חודשים תפילות שחרית ומוסף חגיגיות ברחבת הכותל המערבי.

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה, יום רביעי, ב' אייר 14.4 (הוקדם)

- א. בערב יום הזיכרון נוהגים לקיים עצרת תפילה והתייחדות עם חללי צה"ל ונפגעי פעולות האיבה ואומרים סדר אזכרת נשמות לעילוי נשמותם. סופרים שבעה עשר ימים, שהם שני שבועות ושלושה ימים לעומר.
- ב. יש הנוהגים לומר במסגרת תפילות היום את מזמור תהילים ט': "למנצח על מות לבן...".
- ג. ניתן להוסיף לתפילת עמידה נוסח מיוחד של ברכת "נחם", במסגרת ברכת "ישועה" (הברכה הט"ו):
- "אֱמַת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח וְצִדֵּק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקֶף, וְקָרוּ עִמָּךְ תְּרוּם בִּישׁוּעָתְךָ, כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם. נַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עַל בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו שֶׁנִּפְּלוּ בְּמַעֲרֹכֹת עַל תְּקוּמַת הָעָם וְהַגַּנְת אֲרָצֵנוּ וְעַל כָּל אֱלֹהֵי שֶׁנִּרְצָחוּ בְּפִעוּלוֹת

איבה בארץ ובתפוצות בידי מבקשי רעתנו. לְבִי לְבִי עַל חֲלָיִהם, מְעִי מְעִי עַל חֲלָיִהם – כִּי מִנְשָׁרִים קָלוּ וּמֵאֲרִיּוֹת גָּבְרוּ. פָּרַשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ כְּנֹהַר שְׁלוֹם לְקַיֵּם אֶת שְׁנֵאָמְרֵךְ: "יֵי עוֹז לַעֲמוֹ יִתֶּן; יֵי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם" בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְצַמֵּיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה".

ד. מנהג חלק מקהילות התנועה לקיים מעמד תפילה בשעות אחר הצהריים של יום הזיכרון, לציין במהלכו את המעבר מתוגת הזיכרון לשמחת העצמאות, ולחתום אותו בתפילת הודיה לציין החג. בשנים האחרונות הוצעו מספר נוסחי תפילה על יסוד טקס ההבדלה לציין מעבר מיוחד זה.

חג העצמאות, יום חמישי, ג' אייר 29.4 (הוקדם)

א. במרבית קהילות התנועה מתקיימים מעמדי תפילה, "הלל" ושמחה לציין היום ולציין תקומת ישראל בארצו. חלק מקהילות התנועה נוהגות לערוך מעמד תפילה והבדלה לציין המעבר מתוגת יום הזיכרון לשמחת חג העצמאות. קהילות אחרות נוהגות להתכנס לתפילת שחרית חגיגית. קהילת "אור חדש" בחיפה נוהגת להתפלל תפילת ותיקין ברום הכרמל במעמד "איילת השחר".

ב. נוהגים להתפלל את תפילות היום בנעימה חגיגית ובהתרוממות רוח.

ג. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את תפילת "על הנסים" במסגרת ברכת ה"הודאה" וברכת ה"ארץ" בהתאמה. בחלק מקהילות התנועה נוהגים לשלב בברכת אבות ואמהות את פסוקי ההבטחה לאבות האומה, כמופיע בסדר יום העצמאות בסידור ה"עבודה שלב". בסידור תפילת האדם נכלל סדר תפילה לליל יום העצמאות הכולל את מעמד ההבדלה בין יום הזיכרון ליום העצמאות.

ד. בליל החג סופרים שמונה עשר ימים שהם שני שבועות וארבעה ימים לעומר.

ה. נוהגים לומר "הלל" עם ברכה בערב החג וביומו. יש הנוהגים לומר בערב החג "הלל" בדילוג, ובבוקר החג "הלל" שלם.

ו. בתפילת שחרית מוציאים ספר תורה ומעלים שלושה בפרשת "עקב", דברים ח', 1-18. מפטירים בנבואת הנחמה בישיהו י', 32 – י"ב, 6.

ז. נוהגים לקרוא פסקאות נבחרות מתוך מגילת העצמאות, כמעין "מקרא מגילה". בחלק מקהילות התנועה נוהגים לקרוא פסקאות אלו בטעמי הפטרה או בטעמי המגילות.

ח. נוהגים לתקוע בשופר תקיעה גדולה, או סדר תשר"ת, לאחר קריאת התורה וההפטרה.

ט. נוהגים לערוך סעודות שמחה בבית או בחיק הטבע ולהקדים להן קידוש חגיגי, בנוסח המובא בסידור ה"עבודה שלב" או בסידור "תפילת האדם". בחתימת הקידוש ובתפילות היום בבית הכנסת מברכים את ברכת הזמן.

"ומחה יי דמעה מעל כל פנים" - אבלות ביום העצמאות

חג העצמאות אינו מבטל או דוחה את אבלות השבעה והשלושים. עם זאת ראוי לא לנהוג מנהגי אבלות בפרהסיה (בדומה לשבת ולחג הפורים).
נוהגים לנחם אבלים ולקבל מנחמים בחג. לא נוהגים להביא את המת לקבורה ביום העצמאות (יום שבתון ממלכתי) ונוהגים לדחות אזכרת השבעה ואזכרת השלושים החלות ביום העצמאות ליום שאחרי החג.

שבת פרשות "תזריע" ו-"מצורע" ה' אייר 17.4

- א. בליל שבת סופרים עשרים ימים שהם שני שבועות ושישה ימים לעומר.
- ב. ראוי לחזור ולאמר בשבת זו, ה' אייר - יום הקמת המדינה, את תפילת "על הניסים" ליום העצמאות.
- ג. בשחרית קוראים לשבעה ומפטיר בפרשות "תזריע" ו-"מצורע". מפטירים במלכים ב' ז', 20-3. הפטרה זו נבחרה משום עיסוקה בנושא הצרעת, כמו בפרשות. מנהג נוסף: מלכים ב' ה', 14-1, או מלכים ב' ז', 16-3.
- ד. במנחה קוראים לשלושה מתוך פרשת "אחרי מות". לומדים פרק ב' במסכת אבות.

שבת פרשות "אחרי מות" ו-"קדושים", י"ב אייר 24.4

- א. בליל שבת סופרים עשרים ושבעה ימים, שהם שלושה שבועות ושישה ימים לעומר.
- ב. בשחרית קוראים לשבעה ומפטיר בפרשות "אחרי מות" ו-"קדושים". מפטירים ביחזקאל כ"ב, 1-16 כרוב המנהגים, או בעמוס ט', 7-15 כמנהג אשכנז. ההפטרות נבחרו משום עיסוקן בהוראת הדרך הנכונה לעם. מנהג נוסף: זכריה ח', 9-19 שעניינה הקדשת המזבח.
- ג. במנחה קוראים לשלושה מתוך פרשת "אמר". לומדים פרק ג' במסכת אבות.
- ד. במוצ"ש נוהגים לקיים את סדר קידוש הלבנה. ברכת קידוש הלבנה מופיעה בסידור "תפילת האדם".

פסח שני, יום שני, י"ד אייר, 26.4

ביום זה נוהגים מעט מנהגי שמחה ואין נוהגים לומר את סדר התחנון.

ל"ג בעומר, יום שישי, י"ח באייר, 30.4

- א. עם שקיעת החמה בלילה של יום חמישי מדליקים מדורות ומציינים את ל"ג בעומר, בו פסקה, על פי האגדה, המגיפה שהרגה בתלמידי רבי עקיבא על שום שלא נהגו כבוד זה בזה. הדלקת המדורות צריכה להעשות תוך התחשבות מירבית בסביבה ובדיני שמירת הנפש. ביום זה חל גם יום פטירתו

- של רבי שמעון בר יוחאי. ניתן לציין מועד זה במסגרת מעמד ספירה חגיגית של שלושים ושלושה ימים, שהם ארבעה שבועות וחמישה ימים לעומר.
- ב. נוהגים במקצת מנהגי שמחה. במנהג התפילה המסורתית **ועל פי מנהג סידור "תפילת האדם" אין אומרים את סדר התחנון**. מן הראוי להקדיש את היום ללימוד בענייניו.
- ג. **בסידור "תפילת האדם" מקראות ליום ל"ג בעומר**.
- ד. בשנים האחרונות מקיימת התנועה הרפורמית ביום זה חגיגת "הללו" של ניגוני תפילה ומוסיקה יהודית.

שבת פרשת "אמר", י"ט אייר 1.5

- א. בליל שבת סופרים שלושים וארבעה ימים, שהם ארבעה שבועות ושישה ימים לעומר.
- ב. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשת "אמר". מפטירים ביחזקאל מ"ד 31-15, בנבואה העוסקת אף היא בייחודה של הכהונה. מנהגים נוספים: יחזקאל מ"ד, 24-15 או נחמיה ז', 72-ח', 18 (פס' 13-18 הם הקשר לפרשה).
- ג. ניתן לתת את הדעת בתפילות השבת ליום האחד במאי, המצוין ב- 1.5 ברחבי העולם ואשר מוקדש לזכויות עובדים.
- ד. במנחה קוראים לשלושה מתוך פרשת "בהר". לומדים פרק ד' במסכת אבות.

שבת פרשות "בהר" ו-"בחקותי", כ"ו אייר, 8.5, שבת מברכין חודש סיון

- א. בליל שבת סופרים ארבעים ואחד ימים, שהם חמישה שבועות ושישה ימים לעומר.
- ב. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשות "בהר" ו-"בחקותי". מקובל לקרוא את פסוקי התוכחה בפרשת בחוקתי, בקול נמוך ואין מחלקים אותם בין מספר עולים.
- ג. בחתימת הקריאה בתורה מכריזים: "חזק חזק ונתחזק" לציון סיום הקריאה בספר ויקרא. מפטירים בירמיהו ט"ז, 19- י"ז, 14 בענייני ברכה וקללה. מנהג נוסף: ירמיהו י"ז, 1-14
- ד. לפני הכנסת ספר התורה להיכל מברכים את חודש סיון ומכריזים על ראש החודש, שיחול ביום רביעי.
- ה. יש נוהגים לשלב בתפילה בשבת זו פרקי קריאה לציון יום ירושלים, שיחול ביום שני, ולהתפלל להשכנת שלום ושלווה בין תושבי העיר. בנוסף, מן הראוי להזכיר טרם אמירת הקדיש את אלפי הנספים במסעות מאתיופיה לארץ ישראל דרך ערבות סודן, לאור העובדה שיום ירושלים נקבע גם כיום הזיכרון לנספים אלו.
- ו. במנחה קוראים לשלושה מתוך פרשת "במדבר". לומדים פרק ה' במסכת אבות.

יום שחרור ירושלים, יום שני, כ"ח אייר 10.5

- א. יום זה נקבע על ידי הכנסת לציון איחודה של העיר ירושלים. בשנים האחרונות מוקדש יום זה בקהילות ומוסדות התנועה להדגשת מסרים של סובלנות, חיים משותפים ושאיפה לימים של שלום, בטחון וצדק חברתי בעיר הבירה.
- ב. מן הראוי לשאת ביום זה תפילה לזכר הנופלים בקרבות מלחמת ששת הימים, ובמיוחד בקרבות לשחרור העיר. כמו כן ראוי להנהיג ביום זה פרקי תפילה ולימוד לכבודה של העיר ולציון התקוות לעתידה. בליל יום ירושלים (יום שלישי בערב) סופרים ארבעים ושלושה ימים, שהם ששה שבועות ויום אחד לעומר.
- ג. רבני הציונות הדתית הנהיגו ביום זה אמירת "הלל" בברכה. לנוכח האתגרים הניצבים בפני תושביה של עיר הבירה, ובהסתמך על ההלכה שנקבעה ביחס לאמירת "הלל" ביום שביעי של פסח, מן הראוי שקהילות התנועה המציינות יום זה ינהיגו אמירת "הלל" בדילוג.
- ד. לפני שנים אחדות נקבע יום ירושלים גם כיום הזיכרון לזכר נספי קהילת יהודי אתיופיה שמתו במסעם המפרך לארץ דרך ערבות סודן. התנועה הרפורמית התקינה נוסח מיוחד של יזכור לזכר הנספים ולציון היום.

יזכור לקדושי קהילת "ביתא ישראל"

יזכר אלהים את אלפי בניו ובנותיו, אחינו ואחיותינו, יהודי קהילת ביתא ישראל,
אשר חרפו נפשם במסע מאתיופיה לארץ ישראל ונספו ברעב ובצמא, בחום המדבר
ובצינת הלילה, ואת כל אלו אשר נהרגו ונרצחו במסעם על ידי בני עוולה,
מבקשי רעתם ונפשם. "ציון בְּמֵר תִּבְקֶה וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם
מְעִי מְעִי עַל הַרוּגֵיהֶם".

יזכר עם ישראל את גבורתם, ויתברך בזרעם ובמורשתם, וְיֵאָבֵל עַל קִדְשֵׁי הַרְצוֹן
ומסירות הנפש אשר אבדו במסע אל ארץ ציון וירושלים.

יהיו קדושי קהילת ביתא ישראל חתומים בלב ישראל לדור דור. ונאמר: **אמן:**